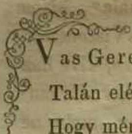


Vas Gereben.



Vas Gereben = arany gereben!

Talán elég is lenne ennyi . . . ?

Hogy mért hívom én őt arany gerebennek, arra igen hosszasan, és igen röviden lehetne felelni. Hosszasan akkor, ha munkái, tettei hasznát akarnók felsorolni, melyek által a magyar nép igen sokban gyarapodott; és röviden, ha azt mondjuk, hogy drága fia ő nagy Magyarországnak!

De ki ne ismerné Vas Gerebent?

Ismerik pedig őt igen nagy urak, meg igen kicsiny urak, a kiket egyiránt kefélt a tollhegyével; és ismerik őt urak és szegények, kiket egyiránt emelt ki irataiban.

Van pedig Vas Gerebennek az a külsejében is valami olyan különös, a mitől igen hamar meg lehet ijedni. Kivált mikor nyusztos süvegét, és szürke lebbencsét szedi magára, a mellett kezd agálni szemmel, kézzel: Isten bizony, kilatszik rajta, hogy erős fogai vannak a Gerebennek. Pedig azért mégis arany gereben. Arany pedig nemcsak azért, mert igen jeles író, de meg mivel meg is szokott hajolni néha, mikor valami erős kőcz akad gerebenébe; de arany még azért is, mivel — valamint az arany — soha nem változik, mindig verekedő egészségen van, szép piros az arcza, s nem hiába hogy Fürgeden született, olyan fűrgencz, mint senki más. Vas Gereben ha elmegy hazulról, félóra alatt száz helyen is megfordul, s hozzá rá is ver egy fer-

tályt valakire a billiardon. Minden szava élcz, s jaj annak, a ki belekapczáskodik. Én már előre is borsódzom, hogy majd milyen iszonyuan meggerebenezz; no hisz az lesz csak a daguerreotyp!!! Brrrr ha! — Hanem hiszen hagyján. Nem is literátor az nagy Magyarországon, a kit Vas Gereben meg ne nyírt volna egyszer legalább. Én csak azt kívánom neki, hogy azon szép uj-pesti telkén, mit neki az elismerés, ez a legszebb és legritkább tünemény, adott, minél előbb egy szép házat építsen magának; hozzátéve persze, hogy a házbeszentelésen én is ott legyek!

Én Vas Gerebennek majd minden művét tudom czitálni, s ennek köszönhetem becses ismeretségét. Egy napon Jókai Mór nál valék, s ime Vas Gereben is ott volt. Emlékszem, hogy majd kielt a hideg, mikor Jókai szokott kedves modorával szembe ültetett vele; reszkettem, pedig nem is nézett rám, de mindig attól féltem, hogy csak egyszerre rámkialt. Nem kiáltott, de a mohácsi veszedelmet hozta valahogy elő — nagyon sokat tud ő előhozni! — a mibe azután voltam merész közbeszólni, említvén, hogy csakugyan igaza van Vas Gereben urnak, mikor haragszik azért, hogy a tud. társaság mindig azon töri a fejét, miként lehetett volna megnyerni valamely harczot? . . . mely pedig századok előtt elvesztetett. Azóta évek multak s a »kis fattyu« megnőtt, és nem reszket, ha látja, meg nem is fél, hogy rájakiáltson, — hanem szereti és tiszteli őszintén.

Vas Gereben az irodalomnak egészen önnálló és nélkülözhetetlen tagja. Nem hiszem, hogy egy század múlva szülessék ismét egy második Vas Gereben. Utánozni soha senki nem foghatja, minden sora egy-egy sajátság. Utóbbi munkái által hallatlan népszerűséget vívott ki magának, kivált a táblabírói osztályban; emlékszem, hogy Zólyommegye egykori alispánja csupán csak a »Nagy idők« ért járatta a Magyar Sajtót, mikor azt benne közölte, s még százan mások. Ő egyesíti magában a humoristát a

publiczistával; s az én csekély nézetem szerint, ebben rejlik az a megfoghatalan sajátságos, genialis észjárás, irmodor, regény-forma sat., mi őt egyetlenné teszi talán a földhátán. És éppen mivel Vas Gereben csak egy van, volt és leendő, éltesse őt az Isten soká, a hogy megérdemli; azon csak örülhet a mi jó magyar nemzetünk.

